

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Dan. Stalii Regulae Philosophicae explicatae & Orationes aliquot

Stahl, Daniel

Jenae, 1662

Regula I. Quod quis potest si vult, potest absolute

urn:nbn:de:bsz:31-102400

Disputationum Philosophicarum

TERTIA,

continens

REGULAS VI.

circa doctrinam.

ACTUS ET POTENTIÆ

RESPONDENTE

publicè

IOHANNI TOBIA MAJORE,

REGULA I.

Quod quis potest, si vult, potest absolute.

I.

Desumunt hoc ex Augustino *de lit. & spir. c. XXI* & Anselmò *L. II. cur Deus homo c. X.* Sensus est: De quò dicitur, quod hoc vel illud possit, facta hypothesi, si velit, de eò simpliciter & sine ulla hypothesi affirmatur, quod id possit. Veritas ejus perspicitur inductione. Qui enim potest currere, videre, disputare, si vult, de eò rectè dicitur simpliciter, quod possit currere, videre, disputare, &c.

II. Eadem sententia est Socratis apud Platonem, in *Hipp. min.*: quando: *potens, ait, est, qui facit, quod vult, & quando vult, morbo vel quibusdam talibus non impeditus, verum quemadmodum tu meum nomen, quotiescunque vis scribere, potes.* Et ex principio isto disputat, eum, qui artis alicujus,

ut

ut nutritum de sint, mag imperitu semper d tingat ve velit.

III. potest al E. Deus impia.

quæ vul Necessè esse falsa

IV. R quemad rum est d re videre videre d subjectu verum gere, si v potest in probor

O. fu Quic quicquic E. & l Mino

ut numerandi computandique peritus est, quæsitum de numero aliquod, ut ter septingenta quomâ sint, magis posse mentiri eo, qui rudis illius est & imperitus, propterea, quod ille possit mentiri semper & quotiescunque velit: hunc autem contingat vera dicere propter incitiam, etsi mentiri velit.

III. Sed obicitur: Quod quis potest, si vult potest absolure. Sed Deus potest peccare, si vult. E. Deus potest peccare. Conclusio est falsa, atq; impia. Minor est vera, quia Deus omnia potest, quæ vult. *Quæcumq; voluit, fecit, Psalm. CXXXIV*. Necessè est igitur, majorem, quæ nostra regula, esse falsam.

IV. Resp. Regula vera est de eo, qui potest velle quemadmodum patet ex adductis exemplis. Verum est enim de homine, quod, quia potest currere videre, disputare, si vult, possit absolure currere, videre disputare, ex eo, quod homo est ejusmodi subiectum, quod potest illa velle: quemadmodum verum quidem est, si dicam, lapis potest intelligere, si vult; nec tamen verum est, si dicam, lapis potest intelligere. Quod autem illud verum sit, probor.

O. substantia intellectualis potest intelligere.
 Quicquid vult est substantia intellectualis. E.
 Quicquid vult potest intelligere.

E. & lapis, si vult, potest intelligere.
 Minor probatur: quia velle est actus voluntatis.

ut

tis. Quicumque igitur vult, ille habet voluntatem. Sed quicquid voluntatem habet, illud est substantia intellectualis. E. quicquid vult; est substantia intellectualis. Cur, cum dico hypotheticè, lapis vult, potest intelligere, sit verum, falsum tamen sit, si dicam absolutè & categoricè, lapis vult, causa est, quod lapis non potest velle.

V. patet hinc responsio ad argumentum obiectum. Cum enim major non sit vera, nisi ita, quod quis, si vult, potest & potest velle, potest absolutè, minor sic erit subsumenda: Deus, si vult potest peccare, & potest illud velle; at sic falsa est. Non enim Deus potest velle peccatum. Hæc responsio est Durandi. III. dist. XII. q. II. quam nos paulò fusiùs explicavimus, & habet fundamentum in ipso Anselmo.

REGULA II.

Frustra est potentia, que non traducitur in actum.

I. Tritisima hæc usù in Philosophorum scriptis est propositio. Et quavis expressis verbis apud Aristotelem posita non occurrat, ex t. 32. tamen L. I. de Cælo satis evidentè colligi posse videtur. Ibi enim disputans, circulares motus non esse contrarios, hoc affert: corpora, quæ contrariis motibus in circuitum moveri dicuntur, aut æquales vires habent, aut inæquales. Si prius, se invicem impediunt, & neutrum movebitur, atque ita frustra erunt. Si posterius, id, quod vincet, solum

mo-

movebitur
um non fr
ti hisce fu
tia sit, qu
surdè asse
quod frust
ant frustra
videntis
in quò &
lis fulcitu

II. Fru
finè, prop
endè alvi
stra, deam
est. & hu
animalia
sed ut vi
que modò
mines, &
di, scribi
potentia

III. Fr
Metaph.
non trad
gnet, vel
habere, &
in actu c
nitione
attulerat